

Preeklampsi gir økt risiko for nyresvikt

Preeklampsi er en viktig risikomarkør for utvikling av nyresvikt. Det viser en norsk registerstudie.

Preeklampsi er karakterisert ved forhøyet blodtrykk og proteinuri i siste del av svangerskapet. Kvinner som har hatt preeklampsi, har økt risiko for hjerte- og karsykdom (1). Norske forskere har tidligere vist at kvinner med preeklampsi fikk utført nyrebiopsi hyppigere enn kvinner uten denne tilstanden (2). Ingen har imidlertid undersøkt risikoen for nyresvikt etter preeklampsi.

Nå har forskerne koblet data fra Medisinsk fødselsregister og Norsk nefrologiregister. De viser at blant 570 000 kvinner som fødte sitt første barn i tidsrommet 1967–91, utviklet 477 terminal nyresvikt definert som dialysetrengende nyresvikt eller nyretransplantasjon etter en gjennomsnittlig oppfølgingstid på 17 år (3). Preeklampsi var assosiert med omtrent fem ganger høyere risiko for senere utvikling av terminal nyresvikt. Risikoen var høyere dersom kvinnen fødte barn med fødselsvekt under 2,5 kg eller hadde svangerskapsvårighet under 37 uker.

– Resultatene viser at preeklampsi er en viktig risikofaktor for senere utvikling av nyresvikt, selv om den absolutte risikoen er lav. Preeklampsi er karakterisert ved utbredte forandringer i nyrene, og funnene våre indikerer at disse forandringene ikke er fullt reversible hos mange kvinner. Det er også mulig at funnene kan forklares av andre faktorer som både er risikofaktorer for preeklampsi og nyresvikt, som for eksempel høyt blodtrykk, sier førsteforfatter Bjørn Egil Vikse ved Medisinsk avdeling, Haukeland Universitetssykehus.

– Ingen har tidligere undersøkt nytten av å etterundersøke kvinner som har hatt

Bjørn Egil Vikse (til venstre) og Bjarne Iversen, studiens første- og sisteforfatter. Foto Elin Riple

preeklampsi med tanke på senere utvikling av nyresykdom eller hjerte- og karsykdom. Flere studier har imidlertid vist at kvinner med tidligere preeklampsi har økt risiko for hjerte- og karsykdom. Kvinner som har hatt preeklampsi, vil derfor trolig ha nytte av oppfølging med tanke på utvikling av høyt blodtrykk, proteinuri og andre risikofaktorer for nyresykdom og hjerte- og karsykdom, sier Vikse.

Erlend Hem
erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Irgens HU, Reisaeter L, Irgens LM et al. Long-term mortality of mothers and fathers after pre-eclampsia: population based cohort study. *BMJ* 2001; 323: 1213–7.
2. Vikse BE, Irgens LM, Bostad L et al. Adverse perinatal outcome and later kidney biopsy in the mother. *J Am Soc Nephrol* 2006; 17: 837–45.
3. Vikse BE, Irgens LM, Leivestad T et al. Preeclampsia and risk of later end-stage renal disease. *N Engl J Med* 2008; 359: 800–9.

Registerforskning i Bergen

Artikkelen er skrevet av fem norske forskere.

Studien utgår fra et samarbeid mellom Nyreforskningsgruppen ved Haukeland Universitetssykehus (Bjørn Egil Vikse og Bjarne Iversen), Medisinsk fødselsregister (Lorentz M. Irgens og Rolv Skjærven) og Norsk nefrologiregister (Torbjørn Leivestad). Registerforskning i Bergen er samlet

i én effektiv forskningsgruppe som benevnes Locus for registerepidemiologi.

Nyreforskningsgruppen ved Haukeland Universitetssykehus er aktiv innen registerforskning på nyresykdommer primært ved Norsk nyrebiopsiregister og basalforskning innen nyrefysiologi og patofysiologi.

Ordforklaringer

Preeklampsi: Dette er en av de mest alvorlige svangerskapskomplisjoner. Etiologien er multifaktoriell. Preeklampsi forekommer ved 3,7 % av alle førstegangs-svangerskap og 1,8 % av alle andregangs-svangerskap. Tilstanden er definert ved blodtrykk $\geq 140/90$ mm Hg etter 20. svangerskapsuke og proteinuri $\geq 0,3$ g per døgn (≥ 1 positivt utslag på urinstiks) målt minst to ganger med 4–6 timers intervall.

Det norske nyrebiopsiregisteret: I registeret er det morfologiske og kliniske data på alle nyrebiopsier utført i Norge siden 1988. Det er et samarbeid mellom Patologisk-anatomisk avdeling og Medisinsk avdeling ved Haukeland Universitetssykehus. Til nå er det registrert 8 000 pasienter.

Norsk nefrologiregister: Alle behandlet for kronisk nyresvikt med dialyse eller nyretransplantasjon i Norge siden 1980, er registrert – de siste årene også omfattende kvalitetsindikatorer ved dialyse og ved transplantasjonsvirksomheten. Registeret er lokalisert ved Rikshospitalet. Til nå er 9 000 pasienter registrert.

Medisinsk fødselsregister: Registeret bygger på meldeplikt og inneholder opplysninger om alle svangerskap etter 16. uke i Norge fra og med 1967. Formålet er helseovervåking samt å avklare årsaker til og følger av uønsket svangerskapsutfall, som for eksempel medfødte misdannelser.

Artikkelen publiseres 21.8. 2008 i *New England Journal of Medicine* (www.nejm.org), som er verdens høyest rangerte medisinske tidsskrift. © The New England Journal of Medicine, 2006